

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
(ΟΜΑΔΑ Β΄)**

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

(1)Τι σημαίνει η λέξη ελευθερία; Εδώ και πολύ καιρό της έχει αποδοθεί η αξία μιας **επιθυμητής** κατάστασης και αυτό συνέβαλε στον πολλαπλασιασμό των νοημάτων της. Από τον καιρό του Διαφωτισμού ο Μοντεσκιέ παραπονιόταν: «Δεν υπάρχει λέξη που να **προσέλαβε** μεγαλύτερο αριθμό διαφορετικών νοημάτων από την ελευθερία». Ανέφερε μάλιστα ως παράδειγμα ορισμένους Ρώσους που αποκαλούσαν ελευθερία το δικαίωμα να έχουν μακριά γένια.

(2)Οι σημασίες που αποδόθηκαν σε αυτή τη λέξη είναι πολλαπλές. Αλλά **τα θεμιτά** της νοήματα δεν είναι **άπειρα** και θα προσδιορίζονταν, αν εξετάζαμε κάθε φορά την ελευθερία σε σχέση με τα αντίθετά της.

(3)Σε πρώτο επίπεδο, η ελευθερία **αντιτίθεται** στην αναγκαιότητα, στον ντετερμινισμό. Ο φυσικός κόσμος καθορίζεται από νόμους. Η Γη γυρίζει γύρω από τον Ήλιο. Οι ίδιοι οι άνθρωποι υπόκεινται σε πολυάριθμες εξαρτήσεις. Φορείς της γενετικής κληρονομιάς της οικογένειας, κληρονομούν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Γεννιούνται στο εσωτερικό μιας γλώσσας και μιας κουλτούρας που τους μεταβιβάζουν έναν συγκεκριμένο τρόπο αντίληψης του κόσμου. Ανήκουν σε μια τάξη και σε ένα περιβάλλον που τους επιβάλλει κοινές αντιδράσεις. **Ωστόσο**, καμία από αυτές τις εξαρτήσεις δεν είναι **ανυπέρβλητη**: το άτομο μπορεί να ξεφύγει από τη χώρα του, από τη γλώσσα του, από το περιβάλλον του, μπορεί να αλλάξει τη φυσική του όψη ή ακόμη και το φύλο του. Το ανθρώπινο είδος διαθέτει αυτήν την ικανότητα. Οι άνθρωποι υπακούουν στην αναγκαιότητα, αλλά μπορούν να κάνουν και χρήση της βούλησης και να ασκήσουν έτσι την ελευθερία τους.

(4)Σε δεύτερο επίπεδο, η ελευθερία αντιτίθεται στη σκλαβιά, στην τυραννία, στον εξαναγκασμό. Σε μια δικτατορία, οι άνθρωποι θα τιμωρηθούν, αν αντιταχθούν στις αποφάσεις της κυβέρνησης. Σε ολοκληρωτικό καθεστώς τα άτομα πρέπει να υποτάσσουν στην εξουσία όχι μόνο την επιλογή του τόπου κατοικίας ή του επαγγέλματος τους - για να μην αναφερθούμε στις πολιτικές επιλογές- αλλά ακόμη και τις φιλίες και τους έρωτες τους. Οι φιλελεύθερες δημοκρατίες όμως εκκινούν από την αρχή ότι η ατομικότητα του κάθε πολίτη είναι πολύτιμη. Και ως τέτοια πρέπει να προστατεύεται.

(5)Τέλος, η τρίτη μορφή ελευθερίας δεν είναι ούτε κοσμική (αντιτιθέμενη στην αναγκαιότητα) ούτε πολιτική (αντιτιθέμενη στην τυραννία), αλλά είναι εσωτερική και πνευματική. Έγκειται στην αποφυγή του κομπορμιισμού, της αλλοτρίωσης, της ματαιοδοξίας. Πιστεύουμε ότι είμαστε ελεύθεροι, αλλά στην πραγματικότητα **υπακούμε** στους νόμους που μας επιβάλλονται από το πνεύμα των άλλων. Θέλουμε να γίνουμε αποδεκτοί από την κοινή γνώμη ή ακόμα και να αποθεωθούμε. Ένα αλλοτριωμένο εγώ συγχέεται με την εικόνα που του έχουν επιβάλλει οι άλλοι, αυτοί που το περιβάλλουν. Ένα αυθεντικό εγώ, όμως, έχει το θάρρος των απόψεών του και δεν ενδιαφέρεται **υπερβολικά** για το «τι θα πει ο κόσμος». Από την καθολική αποδοχή προτιμά την πίστη στα ιδανικά του και επομένως στον εαυτό του.

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

(6) Ωστόσο, η απεριόριστη ελευθερία δεν είναι επιθυμητή. Πρώτα επειδή ζούμε μαζί με άλλους ανθρώπους και οι επιθυμίες μας δεν εναρμονίζονται υποχρεωτικά με τις δικές τους. Η ζωή στην κοινωνία επιτυγχάνεται επειδή θα υπάγεται στη δικαιοσύνη μάλλον παρά στην ελεύθερη βούληση των ατόμων. (Τσβετάν Τοντόροφ «Dizionario della liberta».).

ΘΕΜΑΤΑ

- A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100 - 120 λέξεις. (25 μονάδες)
- B.1. Να αναπτύξετε το νόημα της περιόδου «*Η ζωή στην κοινωνία επιτυγχάνεται επειδή θα υπάγεται στη δικαιοσύνη μάλλον παρά στην ελεύθερη βούληση των ατόμων*» σε παράγραφο 60-80 λέξεων». (10 μονάδες)
2. α) Να εντοπίσετε τον τρόπο πειθούς της πρώτης παραγράφου (5 μονάδες)
β) Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου. (5 μονάδες)
- 3.α) Να αιτιολογήσετε την χρήση των εισαγωγικών στην πρώτη παράγραφο. (2 μονάδες)
β) Να δηλώσετε ποια νοηματική σχέση εκφράζουν οι διαρθρωτικές λέξεις: αν, ωστόσο, ή (3 μονάδες)
- 4.α) Να γράψετε συνώνυμα των λέξεων : *επιθυμητής*, *προσέλαβε*, *άπειρα*, *αντιτίθεται*, *ανυπέβλητη* (5 μονάδες)
β) Να γράψετε αντώνυμα των λέξεων: *επιθυμητής*, *θεμιτά*, *άπειρα*, *υπακούμε*, *υπερβολικά*. (5 μονάδες)
- Γ. Άρθρο 500-600 λέξεων: Πώς το διαδίκτυο συμβάλλει στον περιορισμό της ελευθερίας του ανθρώπου και πώς η ελευθερία του ανθρώπου μπορεί να προστατευτεί; (40 μονάδες)

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΓΑΒΡΙΑΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ
ΜΟΥΣΟΥΛΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ